

тісним взаємозв'язком із іншими злочинами досить різноманітної спрямованості, наявністю розгалуженої системи елементів механізму злочину та масивною кількістю критеріїв, на основі яких визначають структуру даного злочину. Основними напрямками діяльності держави, спрямованими на подолання організованої злочинності мають бути: побудова стабільної економіки, вирішення військових конфліктів, удосконалення законодавства, налагодження взаємодії між правоохоронними органами та подолання корупції.

Список використаних джерел: 1. Калиновська Я. О. Сучасні види організованої злочинності загальнокримінальної спрямованості. Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2017. № 5. С. 164–168. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_5_25.pdf. 2. Dijk J. The ICVS and beyond: Розробка всебічного набору злочинів. Показники / Дж. Дайк // Міжнародні ключові проблеми у запобіганні злочинності. Доповіді про відзначення 25 років HEUNI. HEUNI. - Гельсінкі, 2006. Публікаційна серія. - № 50. - Р. 12. 3. Шостко О.Ю. Проблеми виміру латентності організованої злочинності / О.Ю. Шостко // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. – Харків. : Право, 2012. – Вип. 23. – С. 101-110. 4. Офіційний сайт МВС України / [Електронний ресурс]. – доступу : <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/813157>.

УДК 347.9 (477)

Олексій Валерійович САЛМАНОВ,

викладач кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства факультету №1 Харківського національного університету внутрішніх справ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9421-5085>

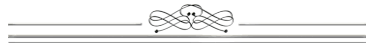
ЩОДО ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ВИТРАТ В КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

У рамках кримінально-процесуального регулювання та реалізації заходів із протидії злочинності особливого значення набуває вдосконалення інституту процесуальних витрат, який регламентує особливості відшкодування витрат, понесених у ході здійснення попереднього

розслідування в кримінальному провадженні і судового розгляду не тільки з державного бюджету, а й за рахунок засудженого. Під процесуальними витратами розуміють витрати органів досудового розслідування та суду під час здійснення ними провадження в тому або іншому кримінальному провадженні, профінансовані з державного бюджету, тобто фактично витрати держави. Стягнення процесуальних витрат не є додатковим заходом покарання за вчинений злочин. Не є воно і цивільно-правовим заходом, оскільки стягнення витрат відбувається не за договором чи цивільно-правовим зобов'язанням. У кримінальному процесі витрати, що належать до судових, стягуються не тільки без відома, а й навіть часто всупереч бажанню обвинуваченого. У рішеннях ЄСПЛ можна також знайти цікаві положення стосовно інституту процесуальних витрат. Зокрема, суд неодноразово зазначав, що він є вільним і визначенні розміру процесуальних витрат. Так, суд «не вважає себе пов'язаним внутрішніми ставками і критеріями держав, хоча він може взяти їх за зразок. Навпаки, з огляду на великі відмінності в розмірах гонорарів, існуючих у даний час у державах-учасницях, єдиний підхід до оцінки гонорарів на підставі статті 50 Конвенції не здається обґрунтованим». Процесуальні витрати складаються із: 1) витрат на правову допомогу; 2) витрат, пов'язаних із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження; 3) витрат, пов'язаних із залученням потерпілих, свідків, спеціалістів, перекладачів та експертів; 4) витрат, пов'язаних із зберіганням і пересиланням речей і документів. Судово-правова реформа в Україні спрямована переважно на створення об'єктивного слідства, кваліфікованого сильного захисту та незалежного суду. Рівночасно, щоб ця триєдина формула правосуддя була практично життєвою, необхідні розроблення і створення сильного правового інструментарію правосуддя, який гарантував би досягнення об'єктивної істини в кожній справі. У зв'язку з цим важливе значення має вдосконалення правового статусу потерпілого та інших учасників кримінального процесу. Потерпілий від злочину, як і решта учасників кримінального процесу, має право на те, щоб його законні інтереси були забезпечені. Законодавець враховує це право, але, на жаль, не повною мірою і не завжди. Тому законодавці, зваживши на чинні нормативні положення, вітчизняний нормотворчий досвід і наявні в літературі наукові концепції, спробували розв'язати комплекс проблем щодо вдосконалення правового статусу потерпілого у кримінальному процесі України, особливо щодо відшкодування матеріальної шкоди, що

була йому нанесена злочином. Адже одним із напрямків судово-правової реформи є створення такого судочинства, яке б гарантувало б право на захист не лише підозрюваному, обвинуваченому та підсудному, а й потерпілому, затверджувало б рівність усіх учасників процесу перед законом. Законодавець підкреслює, що для нього однаково важливим є забезпечення прав і законних інтересів усіх учасників кримінально-процесуальної діяльності. Суд вирішує питання щодо процесуальних витрат у вирокі суду або ухвалою. У разі ухвалення обвинувального вироку суд стягує з обвинуваченого на користь потерпілого всі здійснені ним документально підтверджені процесуальні витрати. За відсутності в обвинуваченого коштів, достатніх для відшкодування зазначених витрат, вони компенсуються потерпілому за рахунок Державного бюджету України у випадках та в порядку, передбачених законом для компенсації шкоди, завданої кримінальним правопорушенням. Мова йде лише про відшкодування за рахунок обвинуваченого процесуальних витрат потерпілого. У разі ухвалення обвинувального вироку суд стягує з обвинуваченого на користь держави документально підтверджені витрати на залучення експерта. Якщо суд апеляційної чи касаційної інстанції, Верховний Суд України, не приймаючи рішення про новий судовий розгляд, змінить судові рішення або ухвалить нове, він відповідно змінює розподіл процесуальних витрат. Вивчаючи кримінально-процесуальне законодавство існує декілька підходів до визначення поняття процесуальних витрат. Безперечно, процесуальні витрати виникають у кримінальному судочинстві в результаті діяльності учасників кримінального процесу, спрямованої на розкриття злочинів. Відомо, що кримінальний процес - найбільш значна частина цієї діяльності, оскільки в ньому беруть безпосередню участь не тільки свідки, потерпілі, поняті, експерти, спеціалісти, перекладачі, а й працівники кримінального блоку розшуку, слідчі, прокурори, судді, захисники тощо, отже, відповідно до запропонованого формулювання до процесуальних витрат повинні бути віднесені витрати всіх цих осіб які беруть участь у збиранні і дослідженні доказів, що суперечить чинному законодавству. Адже ст. 118 КПК відносить до процесуальних витрат лише суворо визначену частину витрат, що виникають у результаті кримінально-процесуальної діяльності, зокрема суми, витрачені на правову допомогу, пов'язані із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження, пов'язаних із залученням потерпілих, свідків, перекладачів та експертів, пов'язаних із

зберіганням, пересиланням і дослідженням речей і документів. Отже, процесуальні витрати це юридичне поняття, межі якого встановлюються лише кримінально-процесуальним законодавством, але яке конче потребує законодавчого вдосконалення.

УДК 343. 132 (477)

Євгенія Олександрівна СЕМЕНЮК,

слухач магістратури факультету № 1 Харківського національного
університету внутрішніх справ

ЧИ МОЖЛИВО РОЗГЛЯДАТИ ІГРОМАНІЮ ФОНОВИМ ЯВИЩЕМ?

Доволі часто в кримінологічній теорії ми зустрічаємось з таким поняттям як злочинність, оскільки вона є складовою частиною суспільства та різновидом соціальних явищ та з причинами, які зумовлюють ці явища. Дослідження цієї проблеми є однією із центральних у кримінології, адже питання щодо окремих форм девіантної поведінки набуває актуальності як ніколи. Так, вчинення окремих корисливих, насильницьких злочинів передусє таке негативне соціальне явище як ігроманія, яка може становити серйозну небезпеку для суспільства і окремих громадян. На сьогодні з появою комп'ютерних технологій, дане негативне соціальне явище, здійснює вплив на нестійких членів суспільства та має безпосередній вплив на зріст криміногенної ситуації в Україні. Загалом під ігроманією розуміють негативний соціально- психологічний феномен, який виражається у відносно розповсюдженому та статистично стійкому захопленні грою значною частиною населення, що тягне певні, інколи незворотні медико-психіатричні та соціальні наслідки. Наразі проблему ігроманії офіційно визнано Всесвітньою організацією охорони здоров'я у якості психічного захворювання ХХІ ст., так як цей соціально-психологічний феномен фактично вийшов за рамки локальності та набув характеру «соціального захворювання». За дослідженням вчених ігроманія являє собою стійку психо-емоційну залежність від азартних ігор та процесу, і є причиною асоціальної поведінки та навіть повної деградації особистості, що є не менш згубною ніж алкоголізм та наркоманія, але у випадку з ігроманією хворий максимально віддаляється від рідних, втрачає